

Japke-d. Bouma

**MAG IK EVEN
IETS TEGEN JE
AANHOUDEN?**

En 66 andere stukjes communicatie
naar de mensen toe

2018 THOMAS RAP

DIT IS EEN ODE AAN DE MEREL

Altijd zo mooi, als hij er weer is na de winter: de merel! Als ik dan 's ochtends om tien voor zeven over de Utrechtse Maliesingel fiets, hoor ik hem al zingen op het Lepelenburg. Terug van vier maanden weggeweest, loepzuiver, glashelder, onmiskenbaar. Een merel die zingt, het liefst in de regen. Er is geen geluid dat me blijer maakt.

Ik vind alles leuk aan de merel. Zijn jas, zijn snavel, zijn oogjes, maar natuurlijk vooral zijn zang. Wat een geluid, wat een souplesse, wat een techniek; de merel is de Johan Cruijff onder de vogels. Geen vogel scoort zo moeiteloos. En alles is pure kwaliteit.

Geen flauw idee hoe de nachtegaal ooit aan zijn naam gekomen is. Want niet hij, maar de merel is de nachtegaal onder de vogels. Tuurlijk, als je van Wagner houdt, ga dan lekker naar de nachtegaal zitten luisteren. Maar als de koolmees Justin Bieber fluit, de duif Jan Smit en de mus Frans Bauer, dan is de merel Mozart: alles kan hij en alles met een achteloos gemak – tertsen, trillers, toonlad-

ders. De merel zingt ze er allemaal uit.

Nou wilt u natuurlijk weten wat een vogel in een boek over taal doet. Nou, ik eigenlijk ook wel. Of althans, dat zou mijn vraag in dit hoofdstukje zijn: spreekt de merel tot ons, is het een taal, en wat zegt hij?

Ik hou van zijn interpunctie, zijn timing en frasering – elke zin die hij zingt, is keurig verzorgd, heeft variatie en een punt aan het eind. Dus ja, dat zou je taal kunnen noemen. Hij communiceert met zijn gezang in elk geval met zijn soortgenoten, zo lees ik in de vogelgidsen. Hij praat ermee tegen de vrouwtjes, net als popzangers die voor de meisjes op een podium staan te kraaien. De merel laat ook met zijn zang aan de andere mannetjes weten dat dit zijn territorium is – de merel is rock-'n-roll.

Volgens de vogelkenners laat de merel met zijn zang ook weten: hier is voldoende voedsel te vinden, trouw met me, krijg kinderen met me – geef jezelf aan mij. Pure bluf natuurlijk. Want weet hij veel of er écht voldoende voedsel is. De merel is dus een patsertje. Maar ik heb een zwak voor zoetgevooides bravoure. Paul McCartney en John Lennon hadden dat ook, en maakten zelfs een nummer met de naam en het gezang van de merel. Dan ben je een hippe vogel hoor.

Maar er is reden tot zorg. De merel wordt bedreigd. Hij daalt de laatste jaren in de tuinvogeltelling, hij wordt steeds minder gezien. Dat komt door het naargeestige usutu-virus, dat een slachting onder merels aanricht. Als het zo doorgaat, sterft hij uit en horen we hem nooit meer zingen.

Ik word daar ongerust van. Want we kunnen niet zon-

der de merel. Hij spreekt als je hem het meest nodig hebt. Hij is de oase in de dorre woestijn van de winter. Als we hem horen, weten we: nog maar een maand afzien, nog maar een maand donker, regen, sneeuw en kou. Maar het is alweer langer licht, kijk maar, de krokussen komen alweer uit de grond, nog even en de zon komt terug.

De merel zegt me meer dan menig mens mij ooit vertellen kan.